

Redakční poznámka

Vážení čtenáři – přátelé,

předkládáme Vám tuto Vědomost se snahou poskytnout tak přehled akcí našeho SIK, jak je viděli dopisovatelé Vědomosti. Obsahem je i výroční zpráva výboru za uplynulé tříleté funkční období a řada dalších, podle našeho názoru zajímavých i potřebných informací. Bohužel jsme byli nuceni obsah čísla rozšířit o krátkou vzpomínku na aktivní členy našeho SIK, kteří nás opustili.

Pokoušíme se též vyhovět připomínkám, které zazněly na lednové výborové schůzi SIK a nabízíme toto číslo s upravenou strukturou členění, stejně jako s některými novými rubrikami, které by se měly stát trvalou součástí všech dalších čísel.

Jsme rádi, že opět, díky panu Mikulčákovi, můžeme nabídnout něco objeveného. Tentokrát je to doložený, pozapomenutý obyčej zdobení slováckých obcí, ale i některých místností, ornamenty ze sypaného písku.

Nastávající letní měsíce jsou jako vždy přeplněny folklorními akcemi. Z dostupných přehledů nabízíme, podle našeho názoru, ty nejatraktivnější. Věříme, že si vyberete.

Toto číslo pro Vás připravil kolektiv ve složení: Hana Zimmermannová, Jakub Sichalek, Bruno Vognič a Jan Hlaváč. Poslední dva jmenovaní spolu s Radkou Šplíchalovou, která plní své mateřské povinnosti, tímto předávají štafetu nové redakční radě s přáním, aby udržela, lépe pozvedla úroveň Vědomosti a aby jim práce na ní přinášela uspokojení a radost.

Slovo starosty

Vážení a milí krůžkaři,

začátkem letošního roku jsme zvolili nový výbor Krůžku na další tři roky. Velké změny nenastaly, výbor bude pokračovat, až na výjimky, v původním složení. Je to dobře, má za sebou úspěšnou činnost, na kterou jistě naváže i do budoucna. Podrobnější informaci o práci minulého výboru je věnován samostatný článek.

První půlrok letošního roku jsme již tradičně, kromě pravidelných besed, zahájili Moravským plesem. Před rokem jsem na těchto stránkách při hodnocení plesu 2009 vyslovil obavu, zda jsme schopni i nadále udržet jeho vysokou úroveň. S potěšením mohu konstatovat, že opak je pravdou. Ohlasy na letošní ples byly mimořádně pozitivní. Všichni účinkující se prezentovali výbornými výkony, k tomu přidali i něco od srdce navíc, takže atmosféra byla velmi příjemná. S trochou pýchy i hrdosti připomínám zdařilou prezentaci mých rodných Huštěnovic s ukázkou hodových zvyků a symbolů.

Z dalších větších akcí úspěšně proběhla výstava vín, jejíž organizace se tentokrát ujal Martin Sochor. Pěkné zážitky si odnášeli návštěvníci koncertu věnovanému Podluží v žižkovském Atriu, kde s muzikou J. Janouška spoluúčinkoval i náš sbor a tanečníci. Koncem května organizují naši přátelé z Bratislavy a Skaličané setkání Krůžků ve Staré Turé. Už se těšíme, jede nás tam plný autobus. V létě nás bude mužský sbor reprezentovat na Slovácku - v Kudlovicích u Uherského hradiště na „Medovém zpívání“.

Máme radost z našich mladých. Jejich vystoupení na plesu se velmi líbilo, návčky pod vedením zkušených lektorů již přinášejí ovoce. Škoda, že se nám nepodařilo zařadit na léto zájezdové vystoupení chasy na některé z národopisných akcí na Slovácku. Kontakt s rodným krajem je nutný, musíme se v tomto polepšit.

Přátelé, necht' Vám hezké slunné léto vlije novou energii do žil a nejpозději v září na besedě opět nashledanou!

M. Říha

Výroční zpráva o činnosti výboru **Slováckého krůžku**

Stanovy Slováckého krůžku v Praze, dále (SIK) určují, že členská schůze volí každé tři roky nový výbor SIK, který si pak na své první schůzi vybere svého předsedu a další funkcionáře. Proto 13. ledna t. r. byl členské schůzi předložen a následně členskou schůzí schválen návrh výboru pro další tříleté funkční období ve složení M. Říha, M. Sochor, H. Šalová, S. Plzáková, J. Šenk, D. Macháček, B. Vognič, O. Sameš a A. Minaříková. Dále budou ve výboru pracovat současní stárek se stárkou – Petr Smetana a Barbora Slívová. Náplň činností zůstává až na malé výjimky v intencích minulého období:

- *M. Říha, starosta*: statutární zástupce Krůžku, řízení a zastupování SIK jako celku vůči okolí, celková odpovědnost za hospodaření a finance krůžku.

- *M. Sochor, místostarosta a primáš muziky*: řízení muziky, účast na uměleckých aktivitách SIK; v případě potřeby (delší nemoc, ukončení činnosti apod.) přebírá povinnosti starosty.

- *H. Šalová, jednatel*: evidence členů, organizace plesů, besed a dalších akcí SIK včetně vybírání příspěvků a vstupného, evidence a úschova krojů, tiskovin a dalších materiálních věcí Krůžku včetně archivu a knihovny.

- *S. Plzáková, umělecká vedoucí*: umělecké zaměření SIK, příprava vystoupení pro veřejnost, podpora ostatním složkám (návky chasy, sboru, muziky apod.).

- *J. Šenk, vedoucí mužského sboru*: řízení činnosti mužského sboru, spoluorganizátor výstav vín.

- *D. Macháček, propagace*: propagační aktivity Krůžku, spoluorganizátor výstav vín, spolupráce s Folklorním Sdružením ČR (dále FoS).

- *B. Vognič, ved. redaktor Vědomosti*: činnosti spojené s vydáváním Vědomosti – do 6/2010. Výpomoc při akcích SIK.

- *O. Sameš, technické zabezpečení*: webové stránky Krůžku, elektronický archiv (fotografie, CD, DVD, ...) ve spolupráci se stárkem a stárkou organizace zkoušek chasy.

- *A. Minaříková, člen výboru*: administrativní výpomoc jednatele

Za práci ve výboru SIK v minulém období patří všem členům výboru poděkování:

H. Šalové za denní práci pro Krůžek, výběr příspěvků, starost o kroje,

M. Sochorovi za starost o muziku, aktivní účast na besedách, pomoc při přípravě vystoupení,
S. Plzákové za péči o uměleckou úroveň a přípravu programů,
J. Šenkovi za organizování mužského sboru a za významnou práci při pořádání výstav vín,
D. Macháčkovi za neúnavnou propagaci Krůžku a udržování přátelské komunikace s FoS ČR,
B. Vogničovi za obětavost při vydávání Vědomosti,
V. Ulčarovi za práci při vedení chasy a za organizaci výstavy vín,
J. Roháčovi za udržování krůžkového webu,
a také stárkům a stárkám, kteří každý rok připravili velice pečlivě naše Kateřinské hody.

Pro SIK nezištně pracovala celá řada dalších krůžkařů, připomeňme např. M. Sochorovou a její komponované vánoční besedy, taneční lektory J. Bobka a T. Slámu s manželkou, pokladní J. Říhovou, členy redakční rady Vědomosti J. Hlaváče a R. Šplíchalovou i pilného dopisovatele J. Mikulčáka, fotografku J. Veseckou, J. Jordánovou, a také všechny naše obětavé pořadatele, kteří pomáhají při akcích SIK. Nelze všechny vyjmenovat, jistě se neurazí, všem patří upřímný dík.

Výbor se schází pravidelně jednou měsíčně. Řeší jak běžný chod krůžku – nájmy sálů, náplň besed, organizační zajištění chasy, sboru i muzik, tak přípravu větších akcí – Moravský ples, výstavy vín, vinobraní, setkání krůžků atd. – informativní výčet akcí viz dále v textu.

Z dalších významných událostí tohoto období připomeňme založení mužského sboru v roce 2007, 10. výročí činnosti nové chasy v červnu 2008 a slavnostní koncert k 10. výročí vzniku muziky Žandár v říjnu 2009 a 10 ročníků vánočních her připravených M. Sochorovou.

V letech 2007 až 2009 SIK neformálně spolupracoval s Rumunským kulturním střediskem v Praze (vánoční besídka 2007 a květnové výlety parníkem po Vltavě, 2007 a 2008 i s CM M. Sochora a mužským sborem).

V rámci publikační činnosti SIK pokračoval v pravidelném vydávání Vědomosti, podílel se na vydání vánočního CD.

V roce 2009 jsme oslavili životní jubilea našich zasloužilých členů – 90 let B. Eglseerové, 85 let J. Vinklera a I. Šály.

Přehled akcí 2007–2009:

- Moravské plesy v Národním domě na Smíchově: 25. 2. 2007, 23. 2. 2008, 21. 2. 2009
- Kateřinské hody v KD Gong:

- 2007 – brodské, stárek Petr Smetana, stárka Lucie Stuchlíková
 2008 – hlucké, stárek Ondřej Sameš, stárka Anička Minaříková
 2009 – šumické, stárek Petr Smetana, stárka Barbora Slívová
- Vánoční besedy v KD Gong: 2007, 2008, 2009 za velké účasti účinkujících i diváků
 - Výstavy vín v KD Barikádníků ve Strašnicích: 29.3.2008, 25. 4. 2009
 - Vinobraní: Trojské (2007, 2008, 2009) Strašnické (2007, 2008, 2009), Na Proseku (2007)
 - Dozvuky Hornáckých slavností v Praze Malostranské vinobraní: 19. 9. 2009
 - Setkání lidových muzik v KD Vltavská: 2007 (Žandár), 2009 (CM M. Sochora), chasa, sbor
 - Setkání SIK Praha, Brno, Bratislava: 17. 11. 2007 Bratislava, 8. 11. 2008 Brno, 23. 5. 2009 Huštěnovice
 - Měsíční besedy v KD Gong: pravidelně každou druhou středu v měsíci. Program: informace z jednání výboru, informace o akcích Krůžku, oslavy jubilentů, volná zábava u muziky.
 - Besedy s národopisnou tematikou:
 - 12. 9. 2007 - přednáška PhDr. Jiřího Jílíka o jeho publikační činnosti doprovázené vystoupením Gajdošů z Kopanic
 - 9. 1. 2008 – večer na téma „Slovácký verbuňk“ Ing. R.Tuček za účasti verbířů ze Slovácka
 - 11. 6. 2008 – rodina Gajdova ze Strážnice
 - 14. 10. 2009 – vzpomínkový věneček ke 140.výročí založení spolku Radhošť
 - Zájezdy:- 9.-11. 8. 2007 Slovácký rok v Kyjově
 - 11.-13. 7. 2008 Kopaničářské slavnosti ve St. Hrozenkově
 - Akce, na kterých SIK vystupoval jako host:
 - Koncertní síň Atrium s CM J. Janouška:
 - 22. 5. 2007, host večera Vlasta Grycová,
 - 30. 10. 2007, hosté M. Zálešák a M. Hrbáč,
 - 21. 10. 2008, hosté V. Harnoš, J. a P. Múčkovi
 - Břevnovský klášter: 29. 04. 2007 oslava jubilea 100 let povýšení Břevnova
 - Národopisné muzeum: 8. 9. 2007 a září 2009 vystoupení v rámci oslav Dnů evropského dědictví
 - Divadlo „U Hasičů“: 19. 4. 2008 muzika a tanečníci v pořadu „Slovácký verbuňk“
 - Hrad Karlštejn: 5. 5. 2008 vystoupení folklórních souborů

- Pražský jarmark: 26. 8. 2009 CM M. Sochora, tanečníci a mužský sbor.

M. Říha

Redakční poznámka: Tento text je oficiálním dokumentem schváleným výborem SIK. Přesto si dovolíme doplnit, že poděkování nás všech za práci pro Krúžek patří samozřejmě také autorovi textu, současnému starostovi SIK, který své jméno ve výčtu (asi z roztržitosti) vynechal.

Zdařilý Moravský ples

Moravský ples je již několik roků režíjně stejný, ale vždy je jiný hostujícími soubory, které přivezou do Prahy nefalšovanou radost a autentický folklor.

Kdo z návštěvníků letošního plesu chtěl vidět a slyšet všechny muziky, soubory, pěvecké sbory a chasy, ten nemohl zůstat sedět u svého stolu, musel přecházet z jednoho sálu do druhého, následovat své muziky a zpěváky na chodby i do šaten. Tam všude se zkoušelo, zpívalo, hrálo a tancovalo již od odpoledních hodin, kdy začaly přijíždět soubory ze Slováckého Dolňácka, Podluží, Kyjovska, Hané a letos i z Ostravy. Samozřejmě nechyběli Hanáci a Valaši z Prahy a naše Krúžky z Bratislavy, Brna a Prahy.

Letošní účast krojovaných účinkujících byla téměř rekordní - v tradičním úvodním defilé se představili členové souborů Hlubina z Ostravy, Hanačka z Litovle, Danaj ze Strážnice, Šardičan ze Šardic, Kalina z Babic, Old Stars z Břeclavi, Krušpánek a Kyčera z Prahy, krojovaná skupina z Huštěnovic v čele s paní starostkou. Nechyběla Chasa z Velkých Pavlovic, Hanáci z Prahy, krúžkaři z Bratislavy, Brna a Prahy a společně s nimi muziky a mužské sbory.

V předtančení nejenom mne zaujala zejména vystoupení souboru Hlubina z Ostravy se slezskou mazurkou, Hanačky z Litovle a chasy našeho Slováckého krúžku. Sympatické byly skočné v podání odrostlejších (Old Stars) Břeclavanů, Valaši a Valašky z pražského Krušpánku.

Účast ostravského souboru připomenula, že Morava není jenom Haná, Valašsko a Slovácko. Možná se v budoucnu dočkáme i účasti

moravských souborů z Vysočiny - z Horácka, které také žije folklorem.

Dolňácko prezentovala letos velká národopisná skupina z Huštěnovic, která představila hodové zvyky včetně hodového práva a hodových dortů. Hody jsou u nich stále živou tradicí a organizují se každoročně již od roku 1923. Melodie z Uherskohradištska zatancoval a zazpíval soubor Kalina z Babic za doprovodu naší cimbálové muziky Žandár. Diváci odměnili potleskem vystoupení souboru Danaj ze Strážnice s cimbálovou muzikou Strážničan, který věren svému jménu zatančil i tanec Danaj.

Hanácký folklor reprezentoval sympatický soubor Hanačka z Litvle a typickým hanáckým tancem se představili rovněž členové spolku Hanáků z Prahy, které doprovázela muzika Jiřího Janouška. Valašsko představil soubor Krušpánek z Prahy prostřednictvím nápaditého tance „s motýčkami“ za doprovodu cimbálové muziky Kyčera.

Velká skupina zpěváků, tanečníků, muzikantů, ale i dalších krojovaných přijela na letošní ples ze Šardic s písněmi a tanci z Kyjovska.

Podluží zastupoval seniorský soubor Old Stars z Břeclavi. Bývalí členové Břeclavanu s mladickým elánem zatancovali podlužácké tance včetně verbuňku.

Úvodní Moravo, Moravo zpíval spolu se spojenými mužskými sbory a za doprovodu dechové hudby Podlužanka celý zaplněný Velký sál.

Stálé místo v plesovém programu má krojovaná Moravská beseda a já vždy obdivuji Mirka Konečného, že dokáže každoročně získat pro

její nácvik a zatančení ve Velkém sále tolik hanáckých, slováckých a valašských, převážně mladých, tanečních párů.

Letos se sešel na plesu nebývalý počet zpěváků - členů mužských sborů z Moravan, Kudlovic, Šardic, Břeclavi, Slováckého krůžku v Praze, ale i z dalších souborů, kteří si s chutí zazpívali jak při zahájení plesu, tak zejména v průběhu Půlnočního společného zpívání, v jehož závěru, si mnozí i zacifrovali.

Nezaměstnanějšími byli muzikanti z cimbálovek Kalina, Kyčera, Strážničan, FS Šardičanu, Hlubina, Old Stars z Břeclavi, Jiřího Janouška z Prahy, obě cimbálovky našeho Krůžku (CM vedená primášem Martinem Sochořem a Žandár s primášem Ondrou Blahou) muzika souboru Hanačka.

Zatímco se ve Velkém sále Národního domu tančilo při melodiích v podání dechové hudby Podlužanka z Tvrdonic, Arbesův sál a chodby ovládly cimbálové muziky se svými příznivci. Sympatické v posledních třech letech je, že se Společenský sál v přízemí Národního domu stal centrem společné zábavy všech hostujících souborů a muzik za aktivní účasti návštěvníků plesu.

Ke zdaru letošního plesu přispěli organizátoři z řad naší chasy, ale i další členové a členky Krůžku, tradičně dobrá je spolupráce s pracovníky Národního domu na Smíchově a samozřejmě vstřícnost některých firem, které se aktivně podílejí na finanční podpoře našeho plesu.

Mnozí z jejich představitelů se i letošního plesu osobně zúčastnili a vyjádřili při setkání s našim starostou ve štábní místnosti plesu obdiv k organizaci i programu plesu. Neodpustím si je na tomto místě připomenout: SATT, Skupina ČEZ, Equity Brokers, OK System, Znovín Znojmo, SYNOTTIP, Eskira. Velkou pomoc, zejména v propagaci, poskytuje Moravskému plesu již několik let Folklorní sdružení ČR.

Na závěr uvádím citace z řady ohlasů na Moravský ples:

„Zdravím z Moravy, kde se pomalu probouzí jaro. Chci Vám také poděkovat za možnost příjemně stráveného dne a večera, je to pro nás čest reprezentovat náš soubor na takové významné akci, jakým Moravský ples tradičně bývá. Co se týče ohlasů z naší strany, ples byl hodnocen velmi kladně a účastníci zájezdu si jistě odváželi bohaté zážitky. Za rok opět na shledanou na Moravském plese“.

Honza Blažek, Velkopavlovická chasa

*„Vážený pane Řího,
tu vaší knížku-100let jsem stihla přečíst. Fascinuje mě ten obrovský zájem
všech krůžkařů. Teprve teď jsem pochopila proč je tam taková atmosféra.
Jsem v místním vlastivědném kroužku a tak už knížka cestuje. Je fakt
úžasná. Vyprávěla jsem o ní mé kamarádce z Blatnice. Jmenovala se za
svobodna Hanáková a ten Josef Hanák byl její strýc. Dělán tady reklamu
ale vy ji ani nepotřebujete jsem ráda že jsem to mohla prožít a narok bych
zas ráda byla mezi vašimi krůžkaři.*

Posílám pozdrav z Bílovic“

Osičková Heda

*P. S.: Výbor Slováckého krůžku na své schůzi bezprostředně po
plese hodnotil přípravu a průběh letošního Moravského plesu jako velmi
zdařilý a i touto cestou děkuje všem účinkujícím souborům, muzikám,
krůžkům, chasám a sborům za jejich prezentace folkloru a všem
organizátorům a pořadatelům za jejich práci při přípravě a organizaci
plesu.*

Dušan Macháček

foto D. Macháček

Podluží známé i neznámé **Atrium 26.4.2010**

Úvod.

Spoluúčast Slováckého krúžku v Praze (dále SIK) na koncertech v žižkovském Atriu má dlouholetou tradici. Její součástí bývá i článek ve Vědomosti, zpravidla z pera erudovaného a vnímavého diváka. Druhá půlka tradice byla letos narušena, článek mám stvořit já, mj. i z pohledu účinkujícího. Námitky nic nepomohly. Jen jsem v tom sebe sama nenechal samotného, jak se dále dočtete.

Přípravy.

Každý tento folklorní večer v Atriu má nějaké vůdčí téma. Tentokrát – po letech poprvé tak výrazně – to mělo být a nakonec i bylo Podluží. Nejen, ale zejména. Nemohu si odpustit vzpomínku na Frantu Grée, který to mnohokrát navrhoval, ale nebylo mu to dopřáno. Snad si nás tam nahoře poslechnul, my jsme si na něho v přípravách i po skončení mnohokrát vzpomenuli.

Nositelem, garantem, organizátorem atd. je vždycky Jiří Janoušek. Přijal můj nesmělý návrh na název – Podluží známé i neznámé. Tím známým je on se svou muzikou, jádro našeho mužského sboru, některé písničky, částečně i tance. Neznámý byl hlavní host – Jiljí Herzán, sólista Národopisného souboru Břeclavan, kterého jsme poznali a rámcově pozvali mezi nás před dvěma lety na Chodských slavnostech v Domažlicích, kde Břeclavan hostoval. Neznámé byly určitě mnohé písničky i orchestrálky muziky, mladá sólistka muziky Barbora Podobská, někteří noví členové mužského sboru. A zejména naše švarné tanečnice, s nimiž jsme si zatancovali vrtěné, co pamatuju - v Atriu poprvé. Na přípravách celkově a zejména našeho sboru a tanečníků se podstatným a nejspíš i nedocenitelným způsobem i rozsahem podílela Soňa Plzáková, umělecká vedoucí SIK. Pracovali jsme pilně a usilovně, snad to bylo na výsledku trochu i vidět a slyšet.

Pár slov k programu a průběhu.

Celým večerem provázel příjemným a zasvěceným průvodním slovem Mírek Marada, člen sboru, pár slovy narychlo představil Podluží jako subregion Moravského Slovácka v úvodu Jožka Šenk. V první části se představila samostatnými výstupy muzika i její sólistka a několika vstupy Jiljí Herzán. Svoje sóla předvedli Karel Medek a Jožka Šenk. Na závěr po tradiční „Trnavě“ vešel sbor s úvodní táhlou po níž následovaly

vrtěné. Svoje sóla si k nim zazpívali Jožka Šenk, Karel Medek a Tonda Houska. Zavrtěly se s nimi Zdenka Pavková, Boženka Růžičková a Eva Tučková. Po přestávce se opět prezentovala muzika, její sólistka a svými sóly Karel Medek a Jiljí Herzán. Repertoár z Podluží byl na chvíli přerušen náročným pásmem táhlých a skočných z Kyjovska v podání sboru, se sólem Vládi Ulčara a zakončeným verbuňkem. Závěr pak patřil chlapským hošíjím. Po úvodním dvojzpěvu Tondy Housky s Jožkou Šenkem si premiérově zazpíval a zatančil své sólo Richard Kristian, následovaný Jožkou Šenkem, Tondou Houskou a Karlem Medkem. Plánovaný program zakončil opět verbuňk. Nakonec jsme si zazpívali spolu s diváky pár známějších písniček. Všichni účinkující byli v krojích, obě svobodná děvčata v originálních podlužáckých „rožkách“, řada svobodných zpěváků v nevidaném množství v „červenicách“. Návštěvnost diváků byla obvyklá, „sál“ byl zaplněn, nikoliv však vyprodán. Neskromně musím přiznat, že spokojenost vyjadřovali více než ze slušnosti. Což nás samozřejmě zahřálo všude možně.

Poděkování.

Zasloužili se především Jiří Janoušek a Soňa Plzáková. Už byla jmenována muzika jako celek, v ní každý její člen, její sólistka, sólista Jiljí Herzán a sólisté SIK. Všem účinkujícím děvčatům patří dík nejen za to, že ozdobila večer svým půvabem, ale i za starosti s objemným a zranitelným krojem, který pro pár minut vystoupení musela dopravit z Mikulčic a Lanžhota a udržet v pořádku.

Sluší se vyjmenovat i dosud nejmenované členy mužského sboru Slováckého krúžku v Praze: Radovan Beťák, Jožka Bobek, Lojza Drhlík, Pavel Fiala, Jožka Harčarík, Petr Horáček, Mírek Kučerka, Ondra Sameš, Tonda Slovák, Jakub Sichálek, Vlád'a Ulčar, Bruno Vognič. Nezvyklé, ale o to větší poděkování patří Ríšovi Kristiánovi, který bůhvíodkud sehnal několik kompletních krojů pro svobodňáky. A je třeba poděkovat i dvěma nejmenovaným členkám krúžku, které se postaraly o ubytování hosta z Moravy (to aby se nedostaly do řečí). O nesporný úspěch Jiljího Herzána na tomto večeru se zasloužil dálkovou podporou MUDr. František Blažek, primáš cimbálové muziky Břeclavan a neúnavný inspirátor a organizátor folklorních akcí na Podluží. Pomohl s výběrem písniček, poslal noty, CD s písničkami Jilka doprovázeného Břeclavanem... Už se těším, jak mu ve Tvrdonicích za měsíc při nějakém pohárku osobně poděkuju. Snad nebyl nikdo pomínut, pokud ano, není to ve zlé vůli.

Naše pocity.

Udělalí jsme pro tento večer dost, spíše víc než bývá zvykem. Vypjali jsme se k výkonu, který i nás samotné překvapil. Pár drobných chybiček není ke chvále, ale určitě se ztratilo v celkovém výsledku. Kdyby nám to tak šlo vždycky, určitě nelitujeme ani chvílky zkoušek a nácviků, toho „potu na cvičišti“ Já za sebe, snad i za ostatní účinkující říkám – dobré to bylo, chvalte nás, co se do nás vejde. Do pýchy máme ještě dost daleko, ale pohlazení i slovem je někdy víc jak pětikoruna do kapsy.

A co na to Soňa Plzáková?

Někdy, když se nám nedaří, máme obavy o její zdraví. Ona to prožívá tak vážně a důkladně, že ji musíme i krotit a chlácholit. Tentokrát jen zářila a nenechala si své dojmy pro sebe. S jejím dovolením něco z jejich následných zpráv ocitujme po drobných úpravách:

„Nazdar chlapi, sboristé aj sólisté, byli jste dobří, nevěřila jsem, že to zvládneme, zvlášt' "Hájíček zelený". Ale vy jste tak moc chtěli, že to z vás tryskalo, vůbec všechny sborové zpěvy se povedly. Konečně jsme tu dřínu zúročili a dostavil se takový ten zvláštní nepopsatelný pocit, který člověkem prochází, když je se všemi spojen neviditelnou strunou. Karel Medek tomu říká "meziplanetární prostor". Děkuji všem, kteří přispěli ke zdárnému, a myslím si úspěšnému vystoupení. Ať je to Ríša, který předvedl pěkný typický podlužácký verbuňk a ještě oblékl 4 chlapy do podlužáckého kroje, děvčata, která předvedla krásnou vrtěnou, Jožinkův Breclavský kostel, a všečen jeho zpěv, Karlův bohatýrský projev, Toničkovo bezchybné a čisté "a", Vláďa, který udržel těžký rytmus první skočné, prostě jste všichni chtěli a bylo to znát. Také velký dík Mirkovi Maradovi za jeho perfektní průvodní slovo. Co z toho plyne - zpěv se musí pěstovat, cvičit, zpívat, cvičit. Všechny srdečně zdraví Soňa“.

A další:

„Nazdar Jožinku, nevím odkud začít, ale myšlenka předvést Podluží v Praze alespoň ve mně dříme pár let. No a teď se nám to podařilo. Byla to jedna z největších příležitostí, protože do Krúžku chodí i mladí lidé z Podluží, ale příští rok se vrací dom. Ještě příslibili, že uděláme Podlužácké hody v Praze. Mám pocit, že tu byly tak před čtyřiceti rokama. Hodnotím děvčata, že si připravila kroje, zařídila dovoz i odvoz a to pouze na 5 ti minutové vystoupení. Ríša, vřelec Podluží, je schopný obléct ze svého arsenálu celou fotbalovou jedenáctku a je to nadšený Podlužák. Také se zhodnotila vaše už skoro tříletá práce a poslední tři měsíce tvrdá

dřina. Myslím si, že je sbor už docela nastartovaný a je schopný při různých akcích vystoupit. Také mám radost z toho, že mezi nás přišli noví členi a chtějí s nama zpívat, to je pěkné. Musím se přiznat, že jste mě zaskočili, jak jste zabojovali, a to s chutí ukázat se – v dobrém –, a bylo to znát. Pohladilo mě to po srdíčku. Škoda, že našich krůžkařů bylo tak málo. Také ti chci poděkovat jakou velkou oporu v tobě mám, bez tebe by to nešlo. Zdraví Soňa“

A ještě:

„Nazdar Jožinku, ještě malou poznámku. Tentokrát byl program pěvecky hodně náročný, našťastí disciplína ve sboru a chuť se to naučit nás přivedly ke zdárnému vystoupení. To neznamená, že jsme mistři světa, chce to stále pokoru a k písničkám přistupovat jak ke květině - pěstovat ji. Pa. Soňa“.

Co dodat? Sice jsme si se Soňou slíbili, že se nechceme aspoň dva týdny vidět, ale potom znovu do opakování a nacvičování a cizelování

Nakonec názor z druhé strany.

Někteří jste si možná všimli, že pomalu rok mezi nás chodí nenápadná šikovná děvčica z Kostic, Mařenka Tomšů. Když jsem si před ní návodně posteskl, že hodnocení tohoto večera by se hodilo spíš od někoho v hledišti, nejen že nestačila dost rychle a důrazně odmítnout, ale snad ji tato myšlenka i zaujala a ona slíbila. Toto je její názor:

„Není pro mne lehké navázat na mistry krásných, upřímných a výstižných slov, Jožku Šenka a paní Soňu Plzákovou, a tak možná začnu

foto J. Vesecká

trochu zešíroka: o existenci Slováckého krúžku vím už hodně dlouho – po škole jsem nastoupila do svého prvního zaměstnání a shodou okolností a náhod jsem na chodbách budovy, ale hlavně při různých posezeních, oslavách a vinných dýcháncích potkávala členy Krúžku manžele Zvěřinovy (původem z Hodonína), kteří mne na krúžkařské akce pravidelně zvali, avšak jako mladá a svobodná holka jsem v té době měla úplně jiné zájmy... Čas plynul a přišel květen 2010, jak Jožka Šenk neomylně zaznamenal, a já su tady a jako děvčica z podlužácké země Jožky Severina jsem si folklorní setkání v Atriu nemohla nechat ujít. Byl krásný teplý jarní večer a příjemné prostředí žižkovského kulturního stánku slibovalo jedinečný zážitek... O tvrdé disciplíně účinkujících na zkouškách jsem jen něco zaslechla, ale to, co chlapi společně se skvělými muzikanty předvedli, mne jen utvrzuje v přesvědčení, že se dá s klidným svědomím modifikovat jedno rčení na: „Sláva ženě, která mužům vládne.“ Neboť paní Soňa byla pro mne jako diváka naprosto nenápadná a skromná osoba v pozadí a celý průběh večera byl velmi civilní a přirozený, zcela nepochybně především její zásluhou. Sled písni a jejich pečlivý a pestrý výběr mne zbavil přesvědčení, že z tvrdonických slavností, večerů u cimbálu, předhodových zpívání a koštování po sklepech písničky znám. Není tomu tak, mnohé jsem slyšela vůbec poprvé a z jejich muzikantských a interpretačních úprav jsem byla nadšená – díky za ně! Děvčatům v krojích to také moc slušelo a taneční výkony skvěle doplnily výkony a nasazení pěvecké a muzikantské. Škoda jen, že tento večer nenavštívil nikdo z mých známých z Moravy, kteří občas jezdí do Prahy pracovně a pozvánky jim pravidelně přeposílám. Snad se nikdo z Vás neurazí, když si dovolím ocitovat reakci mého kamaráda z Hodonína, který mi nedávno napsal “Vy Pražáci jste zárukou, že folklór přežije! Pražský Slovácký krúžek je vlastně takovou zoologickou zahradou, kde se ještě uměle daří vytvářet podmínky pro přežití vymírajících druhů”. S umělým vytvářením podmínek a vymírajícími druhy nemá pravdu, ostatní platí! Hodně zdaru do dalších pěkných akcí přeje nenápadná adeptka na řádnou členku krúžku Marie Tomšů z Vinohradů pražských”.

Tož díky Mařenko, díky všem divákům, co nelitovali a přišli a byli nám oporou, cílem i odměnou.

S použitím příspěvků Soni Plázové a Marie Tomšů sepsal Jožka Šenk

Kateřinské „šumicko-brodské“ hody 2009

Na začátku podzimu 2009 řešila chasa Krůžku otázku, kdo bude novým stárkem. Vypadalo to, že okruh osob, ze kterých lze vybírat, se povážlivě ztenčil na vcelku sice kulatou, ale nulu. Po delších diskusích jsem nakonec souhlasil s tím, že si s novou stárkou funkci stárka zopakují. Za svou stárku jsem si zvolil Báru Slivovou ze Šumic. Jelikož pocházím z Uherského Brodu a díky rodině jsou mi blízké i Šumice (vesnice cca 6 km od Uherského Brodu), rozhodl jsem se tentokrát pro hody šumicko-brodské.

Spolu se stárkou jsme se svých povinností aktivně ujali. Jako základ jsme si vzali hody šumické, které se po letech začaly v Šumicích znovu pořádat. Nejprve bylo nutné sepsat program a dát dohromady (ve spolupráci se Soňou) písně a průběh jednotlivých nástupů. Tímto chceme Soni poděkovat za ochotu, se kterou se nám věnovala. Pochvala patří i mladé chase, která se účastnila jak nácviků brodských, tak ve velkém množství i samotných hodů .

Příprava hodů byla velmi důkladná. Kromě občerstvení pevného a tekutého bylo potřeba obstarat kroje. Podařilo se nám zapůjčit od Šumičanů hodové právo, které nám vyjíměčně, díky mému bratránkovi, svěřili až do Prahy. Velkou pomoc jsme měli při výrobě růžiček jak v Praze od holek z chasy, tak v Šumicích, kde se scházely dokonce i sousedky, aby s tím pomohly. Navíc Bára dokonce přesvědčila své rodiče, aby šli oba také v krojích.

Pak nastala ta sobota. Chasa se jako obvykle sešla nejprve u stárka, letos v docela hojném počtu (netušil jsem, že se do bytu o celkové velikosti 45 metrů čtverečních vejde 29 osob). Stejně jako před dvěma lety si všichni pochvalovali řízky od maminky a vdolečky. Zábava začala už s prvními příchozími Podlužáky a vydržela až do odchodu do Gongu.

Přesun proběhl vcelku v klidu, ale na sále to propuklo! Chystalo se občerstvení, výzdoba. Zejména se vyznamenali stárčini rodiče. Sál byl postupně nazdoben růžičkami s břečťanem a dokonce se objevil i stylizovaný stárčin dům. Sál se postupně plnil hosty.

A pak začala oficiální část. Sice jsem měl obavu, že z nervozity zapomenou text, ale nestalo se tak a vše proběhlo, jak mělo. Též velká ponaučení byla řečena – ať už při předávání klobúku stárkovi, přebírání práva od stárky či při žádosti obou o povolení hodů. Páni radní se po krátké poradě (pro správné rozhodnutí podpořené věcnými tekutými a uzenými dary) rozhodli, že právo hodů udělí a hody tak mohly začít. Po brodských a verbuňku stárka už jsme jen vyzvali ostatní, ať se k naší zábavě připojí – a oficiální část programu byla hotová.

Zbytek večera byla volná zábava. A i když jsem si až tak moc nezatancoval (každý se chtěl pobavit se stárkem či stárkou), ten večer jsme si s Bárkou už jen užívali. Bohužel se však v sále vyskytovaly zlé síly a bylo nutno ochraňovat hodové právo. Nakonec bylo ubráněno a velké množství hostů se mohlo po půlnoci rozejít. Myslím, že všichni odcházeli s pocitem, že se i další hody Slováckého krůžku povedly.

Petr Smetana

Ples FoS - volná zábava nežádoucí

Naše účast na prvním plesu FoS, který byl letos pořádán 13. února v TOP Hotelu Praha na Chodově (v pořadí 12.), byla rozmanitá. Podíleli jsme se na organizačním zajištění, účinkovala CM Martina Sochora, chasa i mužský sbor.

Všechny složky se zhruba měsíc před vlastním plesem pustily do příprav. CM a chasa s vlastním programem připraveným Soňou Plzákovou, Jožkou Bobkem a Martinem Sochořem. Mužský sbor, jak už se stalo téměř tradicí, nacvičoval nové písně tentokrát pro vystoupení verbířů a odzemkářů.

Koordinací naší pomoci FoSu při organizačním zabezpečení plesu byla starostou pověřena moje žena Anička, a tak jsem se stal nechtěným svědkem i těchto příprav. Přestože jsem ledasjakou akci organizoval a zajišťoval, teprve nyní jsem si plně uvědomil, kolik času, sil a prostředků zabere odpovědná příprava. Těch telefonátů, opakovaných návštěv na místě samém (pro seznámení se s prostorem), tvorba pomůcek a sjednávání náhradnic za omluvivší se, instruktáže ... Našich 11 obětavých (J. Jordánová, L. Prudíková, J. Daněčková, A. Vogničová, manželé Ulčarovi, J. Slováková, I. Kostrbatá, Z. Housková, A. Vogničová ml., M. Javorová) - dostalo za úkol péči o tuzemské soubory zúčastněné na plesu. Pro první z nich začaly povinnosti na místě již krátce ráno po sedmé (některé proto vstávaly již ve 4) a končily nejdříve po půlnoci. (Za týden v mírně obměněné sestavě a s podobnými úkoly pomáhaly na našem plesu).

My ostatní jsme se scházeli postupně od půl třetí, protože první zkouška začínala pro sbor už ve tři (chasa měla ještě odpoledne soustředění), a tak jsme se trousili zhruba do šesti. Péče o nás všechny se, s počátečními výhradami, ujal obětavý Jožka Šenk a pečoval o nás příkladně - Jožko děkujeme.

Vlastní ples byl oficiálně zahájen ve 20,00 hod. Cimbálové muziky vítaly návštěvníky již od 19 hod. Řada prominentů plesu z řad politiků byla krojovaná - je zřejmé, že jde o volební rok, o jejich vkusu či nevksu si troufám adresně polemizovat.

Letošní ples byl zaměřen na folklor západních Čech, konkrétně karlovarské a plzeňské oblasti. V rámci programu vystoupilo 31 souborů a skupin různých žánrů, z toho 24 folklorního zaměření, ze zahraničí 2 (velký ženský ansámbl z Bulharska a baletní škola ze Srbska). Program

běžel souběžně nepřetržitě ve třech sálech. K vidění byly kroje snad z celého světa, včetně japonských kimon, o rozmanitosti slyšených jazyků ani nemluvě. Zařazení některých uměleckých či sportovních těles nad rámec folklorní komunity do programu mi připadalo v tomto prostředí nepatřičné, stánek se zaměřením na antikoncepci nadbytečný - nevkusný.

První naší prezentací bylo operativně rozšířené, více než hodinové, vystoupení s pásmem písní, tanců a verbuňků (CM, mužský sbor a chasa) v hlavním (zakouřeném) foyer, druhé, půlhodinové, s podobným obsahem v sále Praha. Obě vystoupení byla přítomnými velmi dobře přijata. Přihlízejících bylo nepočítaně, řada z nich se aktivně připojila, krojování i tanečně.

Samotný mužský sbor vystupoval až po půlnoci v Kongresovém sálu v pořadu spolu s VUS Ondráš a CM Vsacan v pořadu „Kdo vyskočí ten je chlap“ s pro nás novým verbuňkem „Šly děvčata na červené jahody“ a zbojnickou „ Poďme, chlapci, poďme zbíjať“, pojaté jako soupeření verbířů a odzemkářů. Příprava na toto vystoupení a vystoupení samé nám umožnilo nakouknout do kuchyně profiků a někteří z nás si s verbíři i zaverbovali.

Čas mezi našimi vystoupeními jsme plně využili. Dílem okukováním ostatních vystupujících, pilováním našich zpěváckých vstupů a přátelskými setkáními. Snaha bavit se „po našem“, tj. zpěvem mimo vymezené prostory, na chodbách, nám byla organizátory, k naší nelibosti, hned ze začátku zapovězena. Proto nadpis tohoto článku. Z vystoupení ostatních folklorních souborů, která jsem pro náš poměrně nabitý program měl možnost vidět, mě nadchla myšlenka i samotné provedení programového čísla „Kdo vyskočí, ten je chlap“ a improvizované vystoupení bulharských žen prezentované na chodbě.

K naší účasti celkově. Jsem přesvědčen, že jsme se (myšleno veškeré zastoupení SIK, tj. víc než 40 lidí) na plesu FoS neztratili, že jsme zanechali dobrý dojem, stejně jako si myslím, že ani pro nikoho z nás to nebyl ztracený čas. Poznali jsme i jiný folklor, jiný přístup k charakteru a organizaci plesu, stejně jako nové spřízněné duše, a myslím si, že jsme se i dobře pobavili.

Ples skončil ve tři ráno (my jme to vzdali v jednu) a následovalo „dostaň se domů, jak umíš“.

Bruno Vognič

60. ples Slováckého krůžku v Brně

Šedesátý ples SIK v Brně byl prvním ze série letošních folklorních plesů, kterých jsme se v rozmezí tří týdnů zúčastnili. Ze začátku se nám s ohledem na povinnosti na následujících plesech, počasí a zprávy z dálnice D1 moc nechtělo. Rozhodly skutečnosti, že šlo o 60. ples, vztah k novému brněnskému starostovi Mirkovi Hebronovi a fakt, že jako host vystoupí kompletní folklorní zastoupení Ždánic (Národopisný soubor Ždáničan, ženský sbor Ženičky, mužský sbor, chasa a CM Hradisko). V Brně se nás sjelo osm (M. Říha, J. Daněčková, K. Medek, O. Sameš, manželé Slovákovi a Vogničovi – s výjimkou J. Daněčkové všichni v krojích). V Kongresovém centru Veletrhů Brno – místě konání plesu nás přivítala Zdena Kristová s brněnským starostou a postupně jsme se zdravili snad se všemi přítomnými krojovanými. Tolik tam bylo známých a přátel, včetně nám folklorně neblížších kamarádů z Bratislavy, se kterými jsme coby opečovávaní hosté sdíleli šatnu, i stoly v sále.

Brňáci, jak je u nich chvályhodným zvykem, byli příkladně připraveni a o nás, stejně jako o ostatní hosty, se po celou dobu plesu vzorně starali (těch gurmánských dobrot). K tanci vyhrávala dechová hudba Dambořanka, CM SIK v Brně a CM Hradisko. Ve slavnostním nástupu byli představeni a přivítáni přípitkem krojovaní zástupci 15 obcí a městských částí Brna – prostě pastva pro oči.

Stárci ze Ždánic – foto B. Vognič

Kongresové centrum bylo úplně vyprodáno. V horním sále k tanci vyhrávala a zpívala téměř bez přestávky skvělá Dambořanka, v dolním (také téměř bez přestávky) CM SIK hostitelského SIK a v přísálí CM Hradisko (jejímž cimbalistou je Ríša Horák, který již několik měsíců hraje občas i na našich akcích v CM Martina Sochora). Pro příznivce lehkého hazardu měli pořadatelé připravenou hodnotnou tombolu, ze které členové našeho společenství moc nepobrali.

Ždaňari, čelní představitelé regionu Hanáckého Slovácka, se představili společnými vystoupeními výše jmenovaných souborů, ve kterých mimo jiné vedle sborových zpěvů předvedli oba dva tance, jejichž původ byl doložen ze Ždánic, tj. „zavádku“ a „skočnou“. Krojová pestrost, která nás mnohé zaskočila, je důsledkem soustavného „šťourání“ v historii. Na plese jsme proto mohli spatřit u části Ždáníčanu premiéru rekonstrukce místního kroje zaznamenaného kolem roku 1850 malířem W. Hornem.

Večer a noc rychle plynuly tanci, verbuňky, přihlížením vystoupení, besedami s přáteli, obhlížením krojů, stejně jako uměním tanečníků a tanečnic a samozřejmě zpěvy. Zpěváci se jako včely na med soustřeďovali kolem Karla Medka, Jarka Homoly a Mirků Říhy a Hebrona, u nichž také, i za přispění primáše CM SIK v Brně, program v dolním sále ve dvě ráno končil.

O tom, že se končit nechtělo, svědčily rozezpívané různě po budově roztroušené skupinky, které se větším i menším úspěchem brněnskému starostovi dařilo rozpouštět.

My jsme se na cestu domů mrazivou nocí vydali po půl třetí. Jindře a Mirkovi to zpívalo po celou cestu (Karlovi tentokrát méně, protože dohlížel na řidiče), a tak jsme před pátou dosáhli v pohodě Prahy, sice unaveni, ale spokojeni.

Manželé Vogničovi

Pozapomenuté umění **slováckých maléreček**

V časopise Slovácko dne 5. 5. 2009 uveřejnil Lukáš Ivánek příspěvek o tom, jak v Šardicích předvedla pětáosmdesátiletá Kateřina Košíková vysypávání ornamentů pískem na barevný ubrus. Připomněla tak dobu, na kterou si pamatují jen starší pamětníci, kdy se tak v našich vesnicích ke slavnostním příležitostem zdobily chodníky před domem. Ten písek musel být jemný a suchý, aby se z plné zavřené hrsti sypal škvírou mezi malíčkem a dlaní. Nepřítelem ornamentů byl vítr, který krásu rozfoukal, a déšť, který ji rozplavil.

Po takovém vysypáváním zdobeném chodníku vstupoval 27. 6. 1924 do Kyjova prezident T. G. Masaryk. Svědčí o tom dvě fotografie z rodinných památek; na jedné dokončuje malérečka zdobení, na druhé už po takovém zdobeném chodníku doprovází T. G. Masaryka kyjovská honorace. Viz obálka Vědomosti.

Kdykoliv jsem doma ty dvě fotografie uviděl, vzpomněl jsem si na rok 1930, kdy jsem u spolužáka v Kyjově – Nětčicích viděl podobný chodník a možná i zdobenou podlahu v seknici, která měla dlážku z hlíny udusanou tak jako mlat ve stodole; dala se zametat, i na vlhko stírat. A. Vogničová, po seznámení se s tímto článkem doplnila, že si její maminka pamatuje, jak u nich doma v Uhřicích, vysypávali ornamenty ještě za války bílým pískem nebo vápenným prachem. Maminka B. Vogniče doplnila, že viděla po válce ve Svatobořicích vysypávat ornamenty cestu pro prezidenta Beneše.

Nadšení obdivovatelé K. Mišíkové v Šardicích si slíbili, že na hody vyzdobí celé Šardice vysypávanými ornamenty. Podařilo se jim to? (Vhodného jemného bílého písku jsou ve sklárnách v Kyjově a Dubňanech hromady.)

Jiří Mikulčák

Vojenská služba a slovácké pěsničky 2

3. Třicetiletá válka

Za třicetileté války bojovala především žoldnéřská vojska. Najímali je známí velitelé, např. Buquoy (obsazoval r. 1620 Uh. Hradiště), Mansfeld, Tilly, Valdštejn. Zvláště Albrecht z Valdštejna na válce bohatl. Dával si od císaře pána dobře zaplatit za výstroj svých jednotek, za jejich zásobování potravinami a jinými potřebami. Všechno dodával ze svých panství, takže se líp měli i jeho poddaní. Vybudoval silné vojsko, které sice vítězilo, ale stalo se nebezpečím i pro samotného císaře; Albrecht z Valdštejna musel proto zemřít.

Po třicetileté válce (1618 - 1648) ponechal Ferdinand III. i po uzavření míru žoldnéřské pluky v pohraničních pevnostech. Navíc verbováním král najímal do armády tolik dalších mužů, kolik stačil zaplatit, a tím vytvořil stálé vojsko rakouské monarchie.

Verbování organizovali majitelé nebo velitelé pluků, kteří do určených krajů vysílali své verbíře. Při verbování nechyběla ani lest, dobrou službu prokazoval alkohol, opilí mládenci spatřovali ve vojenské službě dobrodružný a bezstarostný život. To se odráží i v dochovaném zpívaném vystoupení verbíře:

*Člověče mizerný, co tu máš na světě,
pod' račej do vojny, kuťa terentete.
Nemáš chleba ani vína, ani ména, ani syna,
tu máš živý byt na tom marnom světe,
pod' račej do vojny, kuťa terentete.
Na vojne ti dajú čižmy s ostrožkami,
koníčka vraného aj osedlaného,
šablíčku na levú stranu, tá ti bude na obranu,
potom možeš kráčať ak naký veľký pán,
kuťa terentete, ved' ti to povedám.
Bars ti tam Francúzi strelí tam tvé fúzy,
pořád je to lepšie, ak tu dáš žit v núzi.
Keď máš doma kupu detí, to na tebja všetko letí
a tam snád' o týždeň možeš byt veľký pán,
kuťa terentete, ved' ti to povedám.
A bárs si život svoj skončil na tej vojne,*

*šak ti to ten náš pán vynahradí hojne;
pojme ťa do svého voja, dobrého tebja šohaja.
A keď si zle robil na tom marnom svetě,
hodí ťa do pekla , kuťa terentete.*

Dobrovolně se dávali synkové odvést z různých důvodů: z nešťastné lásky či přebytku mladých synů na dědičném statku (dělení statku nebylo povoleno); pro chudé poddané mohla vojenská služba znamenat i jakési bídné životní zajištění (ubytování, strava, oblečení, měsíční gáže 4 zlaté). **Vojenská služba byla doživotní.** Verbiři mohli k vojenské službě získat i cizince, kteří však sloužili na základě smlouvy jen po stanovenou dobu.

Ohlasy toho všeho najdeme v našich písničkách:

*Ej, vy , páni vy, vy nevíte co nového, já vám to povím,
ve Strážnici verbují, na dva bubny bubnujú, na vojnu berú.
Galánečko má, nebudeš-li ke mně upřímná, já sa taky dám,
dám sa mezi vojáky, dostanu nové šaty a koňa taky.*

*Dyž na vojnu verbovali, moje potěšení vzali,
Verbovali, lúdili, až Janoška zlúdili.
Za stůl si ho posadili, holbu vína mu naléli
Na, synáčku, napij sa, ze svú matkú rozluč sa
Rozluč sa aj ze svú milú, nikdy nebude tvú ženú.
Jaké je to rozlúčení, dyž sme spolu naučení,
Dyž sme spolem sedali, dobré vínko pýjali.*

*Husári, husári, pěkné koně máte.
Zverbujem sa já mezi vás, kerého ně dáte?
Dáme my ti, dáme, konička vraného.
Jak si sedneš, tak pojeděš do pola širého.
Do pola širého, pod zelenú lipku,
tam uvidíš, můj synečku, tu husarskú bitku.*

*V Brně na Štymberku stojí vraný kůň
A na tom koničku, můj starý tatíčku, celý mundúr můj.
Okolo konička vojáci stojí
A mého milého, šohajka švarného, do vojny stroj.*

*Proč vy mňa, tatíčku, nerad máte, že vy mňa do vojny posílate.
Neposílate mňa, já pudu sám, sedňa na konička, budu husár.*

*Kupte ně, mamičko, šaty nové, kupte ně, tatíčku, koňa.
Zanechala mňa galánečka, zlíbila sa ně vojna.
Enom si, synečku, nic nemysli, že je ta vojna taký špás!
Pobudeš si tam nekerý deň a navrátíš sa dom zas!*

Verbování mělo být zásadně dobrovolné, když však město nebo feudální vrchnost považovaly za vhodné zbavit se některých poddaných, daly takové osoby odvést násilím. To ovšem byly živly velice neukázněné, nepodrobovaly se, často dezertovaly.

*Keď sem išel z Hodonína, chytili ňa, dezentyra.
Chytali ňa hajduci, pýtali sa odkád' si?
Slobodný su já poddaný, ve Velkej mám potěšení,
Já tam dneska mosím byt, moju milú navštívit.*

4. Vojenské reformy Josefa II.

Války 18. století odhalily nedostatky ve vojenském zřízení Rakouska. Přispěly k tomu, že Josef II. důrazně prosazoval vojenské reformy. Očišťoval důstojnický sbor od neschopných lidí, kteří si vojenskou hodnost kupovali jako zdroj svých příjmů; vojenské školy mohli už navštěvovat nejen synové šlechticů, ale také synové obchodníků, továrníků i řemeslníků. Nakonec Dvorská vojenská rada vydala roku 1781 nařízení o doplňování vojenských útvarů v míru i za války.

Slovácko spadalo pod velitelství v Kroměříži, které v hradištském kraji organizovalo odvody pro doplňování 40. pěšího pluku Karla Colloreda. Vojenské službě podléhali muži ve věku od 17 do 40 let, zdraví, zdatní, vysokí nejméně 5 stop a 2 couly, tj. 168 cm (pro vozatajstvo) a o pár coulů vyšší pro jezdecké pluky. Sapéri museli být alespoň 179 cm vysokí. U odvodu byl i lékař, který ručil za zdravotní stav odvedeného. Odvedení rekruta se zdravotními vadami bylo považováno za velký přestupek, za který byl lékař trestán tělesně nebo povinností získat pro armádu na vlastní náklady 3 schopné cizince.

Vojenské službě však nepodléhali synové šlechty, úředníků, osob vzdělaných a samozřejmě ani duchovní. Břemeno živé daně státu dopadlo tedy jen na ramena poddaných, řemeslníků a dělníků. Aby však nedocházelo k poruchám v zemědělství, v dolech, v železářských hutích, ve výrobě určené pro armádu, v lodní dopravě, měli být k armádě odváděni jen ti, kteří nebyli nevyhnutelně potřební v pracovním procesu. Tak třeba nebyli odváděni synové rolníků, kteří měli převzít po otci statek, živitelé rodiny apod. Z vojenské služby mohl být dokonce propuštěn dodatečně ten, který získal statek dědictvím, koupí nebo sňatkem.

Vojenská služba byla původně doživotní, až roku 1802 byla snížena na 10 let u pěchoty, 12 let u jezdeckta a 14 let u dělostřelců a ženistů. Pěší pluk měl mít v míru 2560 mužů a v době války 3600 mužů. To ovšem vedlo k potřebě doplňovat stav pluku v době války a i v míru při úbytku vojáků úmrtím, stářím, zhoršených zdravotním stavem, odchodem z armády. Proto odvedení rekruti nešli hned sloužit, ale byli zařazeni na neurčitou dovolenou a vojenští páni si pro ně přišli třeba až za pár let podle potřeby pluku až domů. Takového odvedence znovu prohlédl lékař, odvedenec musel složit přísahu a dostal 3 zlaté, aby si opatřil, co potřebuje, než si ho zaopatří pluk.

Možná právě o tom se zpívá v písničce:

*Husár na šenku pije pálenku,
husárka jeho došla pro něho.
Husár, pod' domů, berú na vojnu;
berú, budú brat, škoda nastokrát.*

K pluku však byli okamžitě zařazeni tělesně zdatní muži, kteří se dopustili krádeže, utekli od své vrchnosti, potulovali se, pašeráci, pytláci, rebelanti aj.; vrchnost získala tak možnost zbavovat se lidí nepohodlných režimu.

Méně než pěších pluků bylo pluků jezdeckých, dělostřeleckých a zákopnických; tyto pluky měly však i nadále právo samy verbovat vojáky po celém státě, pokud neměly dost vojáků přeřazených od pěších pluků. Když už voják přece jen narukoval, čekal ho dlouhý život ve vojenských pevnostech, ve skladech, zbrojnicích a v kasárnách s ubíječím cvičením, šikanováním, drezúrou, strastiplnými válečnými taženými. Tož to všechno čekalo rekruta po odvodu a odráželo se v písničkách:

*Okolo Břeclavi malovaná brána,
vezú k asendě švarného šohaja.
Jednoho odvédli, druhého čakajú
a temu tretímu najmladšímu konička sedlajú.*

*Otvírajte sa, strážnické brány,
k asendě jede šohajek švarný.
K asendě jede, k vojanske míře,
tam sa má vysléct až do košele.
V košuli stojí, na slovo čeká,
až pan jenerál naňho zavolá.*

*Plakaly děvčata za skalickú bránú,
ja že jim odvédli na vojnu galánů.
Neplačte děvčata, nic to platné není,
chlapci mašírujú k tej dalekej zemi*

*Ej, už nás vezú v okutém vozi,
už na nás pan kaprál šablenkú hrozí.
Ej, hrozí, hrozí, že nás bude bít,
že on nás naučí od milej chodit.
Od milej chodit, skoro ráno stat,
že on nás naučí egzecírovat.
Ej, hrozí, hrozí, že nás bude bít,
že on nás naučí od milej chodit.*

*Ani jeden sprostý civil temu neverí,
Co ten voják na tej vojně, co ten voják na tej vojně vystojí.
Ráno stane, študýruje, koňa pucuje.
Večer ešte švarné dívča, večer ešte švarné dívča miluje.
Ráno stane, študýruje, koňa pucuje,
večer ešte három deci, večer ešte három deci vypije.*

*Na Moravě šaty perú, kde vojáci mašírujú.
Poznala milá milého, plakala, hledá na něho.
Počkaj, milý, vyplatím ťa, za sto rýnských, dají-li ťa.
Nedajú, milá, nedajú, takto vojáky verbujú.*

*Jede šohaj z Vídně, má koníčka šimla,
na něm sedělečko za samého stříbra.
Má mamičko milá, přinde vám pochvala,
že ste vychovala švarného šohaja.
Přinde vám pochvala od císaře pána,
že ste vychovala švarného dragúna.
Přinde vám pochvala od samého prince,
že ste vychovala švarného myslivce.*

Josef II. zavedl i přípravu dětí k vojenské službě. U 18 pluků zřídil vzdělávací ústavy pro děti zasloužilých vojáků; od věku 6 – 7 let studovali 11 let, a pak je zařadili mezi kadety, praporečníky nebo poddůstojníky.

Uniforma vojáka měla kabát z bílého sukna s barevnými zahnutými šosy barvy podle pluku, lněné bílé kalhoty a černé kamaše. Vlasy si voják pudroval, na boku kadeřil a vzadu vázal do copu.

5. Vojenská služba v 19. století

Reformy vojenské služby Josefa II. byly základem budování vojska i v dalším století. Vojenská doktrína se měnila v jednotlivostech.

Tak k potlačení francouzské revoluce měl být zvýšen stav pluků nábořem dobrovolníků. V českých zemích jich bylo nakonec 25 000, ale ukázaly se jako jednotky nespolehlivé, prapor hradištského kraje se dokonce vzbouřil a v roce 1804 byly dobrovolnické sbory zrušeny. Na bitvu u Slavkova jsme už vzpomínali.

Roku 1808 byla k obraně rodné půdy vytvořena zeměbrana. Tvořily ji dva bataliony u pluku a patřili do ní všichni muži do 45 let, kteří nebyli v armádě (opět se to nevztahovalo na duchovní, učitele, státní úředníky). Pro příslušníky zeměbrany se pořádal pravidelný výcvik v povinných cvičeních a nakonec byla zeměbrana zařazena i do bojů (jeden batalion v boji, druhý připraven doma). Roku 1845 byla vojenská služba snížena na 8 let.

*Keď vojáček narukoval, svojej milej prikazoval,
aby sa mu nevydala, sedem rokov ho čakala.*

1. *Ach ta vojna, vojna,
ta nešťasná vojna,
čekaj, moja milá
sedem rokú na mňa.*

2. *A po sedmém roku
čekaj eště pět let
potom sa mňa pýtaj
budu-li tebe chtět.*

3. *A i po tech pěti
čekaj ešče po dva
potom sa mňa optáš
esli budeš moja.*

4. *Nebudeš-li moja
budeš bratra mého,
přece mosíš přejít
do roda našeho.*

Revoluční rok 1848 přinesl armádě 3 úkoly:

- a) bránit útokům zvenčí,
- b) výbojné války v zájmu císaře a vlasti,
- c) potlačování nepokojů v zemi.

V roce 1849 byly zavedeny jarní a podzimní odvody pro 11 ročníků. Však na oba termíny odvodů už písničky vzpomínají:

*Bude jar, bude jar, ej, budú chlapci orat,
ale já nemožem, ej, mosím mašírovať.
Bude jar, bude jar, budú chlapci kosit,
ale já nemožem, ej, modím šablu nosit.*

*Žitka zeleňajú, kvete rež, na vojnu verbujú a mňa též.
Na vojnu verbujú šohajčka švarného, vzali ho na vojnu samého.*

V roce 1852 byla zrušena zeměbrana, ale zato v roce 1858 byla zavedena všeobecná branná povinnost (s četnými výjimkami) s odvodní povinností od 20. do 27. roku života.

*Eště mně nebylo tisíc neděl,
už na mňa císař pán z okna hleděl.
Počkaj, synku, budeš voják!
Ach, bože rozbože, co mám dělat.*

Presenční služba trvala i nadále 8 roků a po nich následovaly 2 roky v záloze. To vše vedlo k tak vysokým stavům vojáků v armádě, že po krátkém výcviku byli v době klidu vojáci posíláni domů na dlouhodobější dovolenou.

*Dycky sem si myslel, že je vojna špás,
Že tam budu týdeň lebo nekery deň, půjdu dom zas.
Pobudem tam týdeň, lebo hodinu,
ví sám Pán Bůh milý, kde já zahynu.*

Konec 19. a počátek 20. století vedl v armádě k řadě dílčích změn. Zavedla se znovu všeobecná branná povinnost, a to již bez výjimek s odvodu od 20. do 22. roku života; znovu byla zavedena zeměbrana jako součást armády včetně četnictva a domobrana pro všechny 19 – 42leté neodvedené, kteří však za 1. světové války byli stejně povoláni do armády. Presenční služba byla zkrácena na 3 roky, 7 roků byl pak voják v záloze a ještě 2 roky v zeměbraně. Od roku 1912 trvala základní vojenská služba již jen 2 roky, náhradní záloha 12 let, 2 roky zeměbrana, 2 roky aktivní služba v domobraně a ještě 10 let v záloze.

Jarní odvody a jednotný nástup vojenské služby 1. října už známe i z doby první republiky. Po druhé světové válce nastalo tolik změn, že na ně písničky ani nestačily reagovat. Budiž země lehká povinné vojenské službě; vojákům z povolání přejeme, aby nemuseli vojensky zasahovat k obraně vlasti a bojovali v cizině leda za dobrý plat.

A tož si na závěr připomeňme pár písniček, které nám starším připomenou naše mládí.

*Už je to, legrúti, už je to už,
už je nachystaný v košínách vůz.
V košínách vůz, koně vrané,
už je to, legrúti, nachystané.
Dyž sme si na voze posedali,
tož šecky mamičky zaplakaly .
Proč, mamičky, proč plačete,
šak vy za nás na vojnu nepudete.*

*Bylo nás, bylo nás, bratránků jedenáct,
Všeckých nás odvedli a to na jeden ráz.
Bylo nás pět chlapců od jedneji mamičky,
všeckých nás odvedli, dali nám šabličky.
Jak ten ptáček pěkně zpívá hore nad oblaky,
odvedli mňa za vojáčka a to na dva roky.
Dva roky je doba dlúhá, trápí mňa až hrůza;
šak ně bude pěkně svěčat tá vojanská blúza.*

*Ja, keď sa Janoško na vojnu bral ,
prišiel pod okénko, smutně volal:
podaj- že ně , milá, podaj trochu vody,
lebo ve mně srdce zhorí.*

*A já bych ti dala trochu vody,
ale já sa bójím tvojich koní.
Neboj sa , má milá, neboj koňa mého,
šak leží šablenka vedle něho.*

*Keď mi prišla karta narukovat,
dal jsem si muziku došikovat.
Muzikanti moji, zahrajte mi čardáš,
prvního októbra rukovat mám.*

*Chodím, chodím, hore po dědině
a na dolním konci hraje muzika.*

*A já pijem, verbujem,
dokád' nenarukujem,
Až já budem rukovati ,
bude pro mňa naríkati frajárka.*

Jiří Mikulčák

O kom a o čem se píše

Konference ke kroji hanáckého Slovácka

V dubnu 2009 v Městském muzeu v Hustopečích proběhla konference s názvem „Rekonstrukce slavnostního kroje a možnosti její aplikace v praxi (hanácké Slovácko, jeho tradiční oděvní kultura, současnost)“. Město Hustopeče ve své edici (4. svazek) vydalo v nákladu 1000 kusů bohatě ilustrovaný sborník příspěvků, které na konferenci zazněly.

Uvozující 15stránková studie Mgr. Soni Nezhodové, Ph.D., je věnována kroji hanáckého Slovácka (dále HS). Studie je napsána čtivě, přesvědčivě a výčet literatury, o kterou se opírá, svědčí o hluboké znalosti problematiky. Na studii navazuje litografie kroje HS pořízená roku 1836 W. Hornem na lidové slavnosti při příležitosti korunovace Ferdinanda V. a jeho návštěvy Brna v porovnání s jeho současnou rekonstrukcí. Pochopení širších souvislostí, zejména pak vlivu okolního prostředí, poslouží i názorná mapa HS s vymezením obou jeho jazykových dialektů.

Přednesená témata podstatně přesahují region HS, vždyť vývojové tendence v užívání a obměně krojů mají obecnou platnost. V příspěvcích nechybí ani úvahy o úloze a místě lidového kroje v současnosti (včetně využití v souborové činnosti). Ve sborníku jsou na praktických příkladech dokumentovány fotografiemi zdařilé i nepovedené rekonstrukce, imitace a stylizace svátečních krojů nejen regionu HS, ale i ostatních oblastí Slovácka (Strážnice, Vlčnov, Nivnice, Milovice, Kunovice, Velehrad, ...). Současná podoba krojů je konfrontována s vyobrazením krojů pořízeným v polovině 19. století (W. Horn, J. Úprka, F. Hlavica) a popisy krojů pamětníky (J. Herben, J. Vrbas, J. Klvaňa, bratři Mrštníkové, ...).

Jsem přesvědčen o tom, že by tato publikace neměla chybět v knihovničce našeho SIK, kde si své čtenáře určitě najde.

František Sušil v Krůžkozoru

Slovácký krůžek v Brně vydává svůj občasník pod názvem „Krůžkozor“. V posledním, 84. čísle přátelé uveřejnili 1. část dobře zpracovaného, poměrně podrobného pojednání o známém sběrateli lidových písní Františku Sušilovi. Doporučujeme všem, koho osobnost tohoto významného sběratele zajímá, zadat ve vyhledávací internetu „Slovácký krůžek v Brně“.

Jubilující Ždáničan

V polovině března se nám poštěstilo zúčastnit se oslavy 45. výročí vzniku „Národopisného souboru Ždáničan“. Ždáničan - moje srdeční záležitost, vždyť byl (pod jiným názvem) mým prvním pojítkem se světem folklóru, a to hned několik let po svém vzniku. Tady jsem se naučil první tance, písně i normativy jak se v kroji chovat i chodit, tady vznikla moje celoživotní závislost na lidové kultuře a tradicích.

S gratulací oslavenci přišla všechna současná ždánická folklorní tělesa (vždyť také z něj vyšla), posílená o výbornou CM Rubáš z Buchlovic. Svými vystoupeními potěšila jubilanta a spolu s ním i plný kulturák.

Slavnostní večer měl spád. Nebyla to obvyklá jednožánrová vystoupení. Všichni gratulanti, od začínajících zpěváčků, muzikantů a tanečníků až po ostřílené matadory přišli s nápaditými pásmy. Během 2,5hodinového programu jsme tak vedle dětských her zažili jinošská zápolení, vařili jsme trnky (povidla) a také koštovali trnkové koláče, buchty a další výrobky účinkujících „Ženiček“. Sousedské posezení v podání „Chasy“ přineslo i kousek historie. Nechyběla stylizovaná vystoupení věnovaná vzpomínce na dávnou spolupráci s vojenským souborem „Zbojník“ z Bučovic.

Jednalo se vesměs o výborná vystoupení sebevědomých interpretů plná nápadů. Bavili se aktéři, hosté i přihlížející.

Vím, že se ve Ždánicích dobře pívá, ale jak to tentokrát znělo a hrálo všem účinkujícím od mrňat, přes mladičku CM až po dospěláky – smekám před poctivostí projevu a úrovní všech, kteří nám toto potěšení přinesli!

Folklorní večer pokračoval do pozdních nočních hodin besedou u cimbalu s místní CM Hradisko a výše zmíněnou CM Rubáš.

Zpracoval Bruno Vognič

160. výročí narození TGM

Výročí narození našeho krajana, prezidenta T. G. Masaryka, bylo vzpomenuáno ve většině slováckých regionů. Jeho rodné město Hodonín připravilo k 7. březnu pietní akt na Masarykově náměstí a komponovaný večer z Čapkových Hovorů „Pocta TGM“. Řada dalších akcí bude probíhat téměř celý rok (Hodonínské listy 2/2010).

Můžeme si také připomenout, že část svého života prožil Tomáš jako hoch v Čejči, kde se také učil kovářem. Základní školu potom

absolvoval v Čejkovicích a později navštěvoval piaristickou reálku v Hustopečích, rodišti jeho matky Terezie. V Kyjovských novinách (3/2010) připomíná starosta města Frant. Lukl, že by výročí TGM mělo být podnětem k hlubšímu zamyšlení nad naší současnou politickou kulturou a jejímu srovnání s pojetím politiky a kultury u této naší velké osobnosti.

Vedle Hodonína – rodiště TGM – byla uspořádána pečlivě připravená vzpomínka v Lánech, místě jeho úmrtí v r. 1937. Organizace se ujalo Muzeum TGM v Lánech (Rakovníku). Pietního aktu u hrobu na hřbitově v Lánech se účastnila manželka prezidenta ČR Livie Klausová. Následovalo odhalení netradičně pojaté jezdecké sochy TGM - bohužel nepříliš zdařilé – před lánským muzeem. Tohoto aktu se zúčastnily tisíce lidí, včetně zástupců legionářské a sokolské jednoty.

Jan Hlaváč

*„I kdyby Martinovi padala pšenica,
tak juchá a zpívá na slavnost'ách“*

Výše uvedené se tradovalo o panu Martinovi Foretníkovi, člověku, který výrazně ovlivnil folklorní život nejen Krumvíře. Stopy jeho úsilí je možné vysledovat téměř na celém Hanáckém Slovácku.

Strýc Martin, pro neznalé otec naší šikovné a obětavé vyšívачky Marcelky Zlámalové, by se letos dožil sta let. Kromě stále živých vzpomínek na člověka plně oddaného svému městu a folklóru po něm zůstal na stálou památku folklorní stadion, znovu oživený místní kroj, kronika, divadelní hra „Zbojníková nevěsta“, slavnosti Hanáckého Slovácka „Kraj beze stínu“ a řada dalších.

Není moc lidí, kteří se o zachování folklorního dědictví tolik zasloužili. Máme to štěstí, že „strýc“ svou posedlostí dokázal nakazit i své děti a že jedno z nich chodí i mezi nás a svým osobitým uměním udržuje nejenom rodinnou tradici.

*S využitím Krumvířského zpravodaje I/ 2010
zpracoval Bruno Vognič*

Přehled aktivit Krúžku za období **leden – květen 2010:**

- 13.1. beseda u cimbálu, KD Gong, CM Žandár, 100 přítomných. Prání CM Žandár k 10. výročí aktivní činnosti, oslava 60. narozenin J. Raj torala, organizační pokyny k účasti na plesu FoS a přípravy Moravského plesu, informace k 60. Slováckému plesu v Brně
- 6.2. účast na 60. Slováckém plese v Brně v krojích. M. Říha, manželé Vogničovi, manželé Slovákovi, K. Medek, O. Sameš, J. Daněčková
- 10.2. beseda u cimbálu, KD Gong, CM M. Sochora, cca 95 přítomných organizační i umělecké přípravy plesů FoS a Moravského
- 13.2. aktivní účast na plesu FoS v Top Hotelu na Praze 4, CM M. Sochora, mužský sbor, tanečníci a tanečnice chasy, 12 pomocnic organizátorům, celkem cca 40 členů SIK. 2 samostatná vystoupení + mužský sbor společné vystoupení spolu s VUS Ondráš a souborem Vsacan
- 20.2. Moravský ples, ve všech sálech ND na Smíchově. Hlavní pořadatel i vystoupení obou CM, mužského sboru a chasy, aktivně působilo na 60 členů SIK v různých funkcích. Ředitel plesu M. Říha. Na plese bylo k vidění cca 22 folklorních těles (soubory, muziky atd.) a na 500 krojovaných
- 10.3. beseda u cimbálu, KD Gong, CM Žandár, 110 přítomných, všestranná příprava výstavy vína a vystoupení v Atriu
- 14.4. beseda u cimbálu, KD Gong, CM M. Sochora, 90 přítomných, pocta zemřelým: J. Ulčarové, F. Hrubošovi a J. Šilarovi, příprava výstavy vín a vystoupení v Atriu
- 17.4. výstava vín, Kulturní dům Barikádníků, Praha 10, garant akce M. Sochor, cca 50 organizátorů a pomocníků akce, 97 dárců vín z Moravy a Čech, 275 vzorků, CM M. Sochora
- 26.4. vystoupení v pořadu „Podluží známé i neznámé“, CM J. Janouška, Koncertní a výstavní síň Atrium, mužský sbor SIK, sólisti: J. Herzán, B. Podobská, J. Šenk, K. Medek, A. Houska, R. Kristián, V. Ulčar, tanečnice chasy SIK

- 12.5. beseda u cimbálu, KD Gong, CM Žandár, 110 přítomných, pocta zemřelému I. Šálovi a gratulace jubilantům V. Kumperovi (90), M. Hudečkovi (75), J. Dostálovi (75), E. Žáčkové (70), organizační pokyny k setkání SIK ve Staré Turé, zpěvačky a tanečnice chasy - karičky, CD z vystoupení v Atriu sólistům
- 22.-23.5. Setkání SIK Praha, Brno, Bratislava; Stará Turá pod patronací a pečlivou přípravou SIK Bratislava a Skaličanů, výstup na Javorinu - píseň „Keď sme precházali z Uher do Moravy“, 23.5. návštěva Bradla - píseň „ Kto za pravdu horí“, vedoucí zájezdu M. Říha, autobus + sólo doprava, celkem cca 60 účastníků z našeho SIK

Zpracoval Bruno Vognič

Smuteční oznámení

V době uzávěrky tohoto čísla Vědomosti nás zastihly smutné zprávy o úmrtí dvou našich předních a zasloužilých členů.

Dne 17. března 2010 nás opustila Jana Ulčarová. Byla téměř 40 let aktivní členkou Krůžku. Nenápadná, obětavá, kamarádká. Spolu s manželem nechyběla snad na žádné akci, kde bylo potřeba přiložit nezištně ruku k dílu. Byla pravidelnou účastnicí našich besed a s mimořádnou ochotou se podílela na všech akcích Krůžku, které vyžadovaly spolupráci širšího kolektivu při jejich přípravě a provedení. Zemřela náhle v nedožitých 61 letech.

Krátce nato, dne 2. května 2010 nás stejně neočekávaně v nedožitých 86 letech opustil Ing. Ivan Šála CSc. Od konce světové války byl jedním z hlavních aktérů Krůžku po celá desetiletí. Původně zpěvák a tanečník, po mnoho let člen výboru a kulturní referent i častý přednášející o kulturním dění v našem kraji a o jeho významných osobnostech. V poslední době byl nepostradatelnými pomocníkem naší jednatelky Heleny Šálové v zajišťování organizačních potřeb Krůžku.

Čest jejich památce!

Dobré recepty

GULÁŠ BEZ MÍCHÁNÍ - OPRAVDU, SKVĚLÝ !

SUROVINY:

1 kg vepřového masa - nejlepší je z plecka, 3 větší cibule, 5 stroužků česneku, 2 čajové lžičky gulášového koření (může být i kari), 3 čajové lžičky sladké mleté papriky, 3 polévkové lžíce solamylu, sůl, pepř, 2 masoxy , feferonka, 0,75-1 l vody

POSTUP PŘÍPRAVY:

Maso a cibuli nakrájet, přidat ostatní suroviny, pořádně promíchat (masoxy rozpustit v malém hrníčku a pak dolít do 1 l vody). Dát vše do pekáče (nejlépe však do simaxové misky), přikrýt alobalem a péct při 250 °C asi 1,5 hodiny. NEDOLÍVAT VODU, NEMÍCHAT, NESUNDÁVAT ALOBAL. Výborné s chlebem, těstovinami, rýží, knedlíkem.

KRTKŮV DORT NA PLECHU - buchta na neděli

SUROVINY:

Těsto: 320g hladké mouky, 180g cukru, 3 vejce, 3 polévkové lžíce kakaa, 200ml oleje, 200ml mléka, 1 prášek do pečiva

Stracciatellový krém: 250g tvarohu v kostce, 2 zakysané smetany (celkem 400g), 250ml smetany ke šlehání, 100g čokolády na vaření, 1 vanilkový cukr + uvařený pudink + 4 banány

Pudink: 250ml mléka, 1 a půl balíčku vanilkového pudinku, dle chuti asi 4 polévkové lžíce cukru

POSTUP PŘÍPRAVY:

Nejdříve si ze surovin uvaříme hustý pudink (klasicky dle návodu) a necháme vychladnout.

Těsto:

Oddělíme si žloutky od bílků. Ze žloutků a cukru ručním šlehačem vyšleháme pěnu, do které pak po částech zašleháme olej a mléko. Potom si smícháme hladkou mouku s kakaem a práškem do pečiva a též zašleháme do těsta. Nakonec vařečkou vmícháme sníh z bílků. Těsto nalijeme na sádkem vymazaný a polohrubou moukou vysypaný vyšší plech (nejlépe „buchták“ s ušima) a dáme péct při 160 °C asi na 30 minut.

Stracciatellový krém:

V míse si ručním šlehačem vyšleháme tvaroh se zakysanými smetanami. Potom do toho po lžících zašleháme vychladlý hustý pudink (to aby nám krém držel) a najemno nastrouhanou čokoládu na vaření + vanilkový cukr. Nakonec si vyšleháme smetanu (bez ztužovače) a zašleháme ji do krému.

Když je těsto upečené a zchladlé, tak si navrchu nožem naznačíme okraje a pak ještě jakoby šachovnici. To aby se nám buchta dobře dlabala. Vezmeme lžici a střed buchty vydlabeme. Ale pozor, ne až na dno! Vydlabané kousky schováme bokem. Mezitím si připravíme stracciatellový krém. Když je krém hotový, tak podélně rozkrojíme banány a naskládáme je na dno buchty. Na ně pak rozetřeme krém a navrch krému rozdrobíme kousky vydlabaného těsta. A je hotovo... už jen zbývá vydržet a nechat přes noc buchtu ztuhnout v lednici nebo někde v chladu.

DOBROU CHUŤ!

Přehled akcí Slováckého krůžku
v Praze

Září 2010 - Únor 2011

8. 9. 2010	Beseda u cimbálu - středa 19.00 hod., KD Gong
Hraje CM Žandár
12. 9. 2010?	Trojské vinobraní - termín bude upřesněn
Trojský zámek, Praha 7
18. 9. 2010?	Strašnické vinobraní - termín bude upřesněn
Trmalova vila, ulice Vilová Praha 10
13. 10. 2010	Beseda u cimbálu - středa 19.00 hod., KD Gong
Hraje CM M. Sochora
5.- 7. 11. 2010	27. ročník Setkání pražských lidových muzik
Bubenská 1, Praha 7
10. 11. 2010	Beseda u cimbálu - středa 19.00 hod., KD Gong
Hraje CM Žandár

27. 11. 2010 Kateřinské hody - sobota 19.00 hod
KD Gong Praha 9
8. 12. 2010 Vánoční beseda - středa 19.00 hod., KD Gong
12. 1. 2011 Beseda u cimbálu - středa 19.00 hod., KD Gong
Hraje CM Žandár
9. 2. 2011 Beseda u cimbálu - středa 19.00 hod. KD Gong
Hraje CM M. Sochora
19. 2. 2011 55. Moravský ples - sobota 19.30hod.
Národní dům na Smíchově

Doporučujeme!

12. 6. Folklorní festival mužských pěveckých sborů - Šardice
- 24.-27. 6. 65. Mezinárodní festival Strážnice 2010 - Strážnice
24. 6-24 .7. F scéna 2010 (5 večerů - vždy Čt-So) - historické centrum Brno
- 2.-3. 7. Soutěžní festival folklorních souborů - Damborice
- 2.-4. 7. 56. Folklorní festival - Východná
- 8.-11. 7. Mezinárodní folklorní festival „Klatovy 2010“ - Klatovy
- 24.-27. 7. Svatojakubské hody - Moravská Nová Ves
29. 7.-1. 8. Jánošíkove dni - Terchová
31. 7. Dožínky - Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy, Strážnice
- 6.-8. 8. Národopisný festival kyjovského Dolňacka - Milotice
- 6.-8. 8. Mezinárodní folklorní setkání Gorolski Święto - Jablunkov
13. 8. Kyjovské letní slavnosti spojené s dožínkami - Kyjov
20. 8. Folklorní trojfestival Sousedé - Mikulov
29. 8. Zarážení hory - Šardice
- 3.-4. 9. Mezinárodní folklorní festival „Babí léto“ - Valašské Meziříčí
5. 9. Folklorolympiáda - Strážnice
- 12.-14. 9. Tradiční krojované hody - Tvrdonice
- 16.-19. 9. Krajský folklorní festival - Praha
17. 9. Bzenecké krojované vinobraní - Bzenec
2. 10. Valtické vinobraní - Valtice
- 9.-10. 10. Galakonzert Zpěváků-Slávík - Praha
- 5.-6. 11. Hudební festival Setkání lidových muzik - Praha
13. 11. Svěcení svatomartinského vína - Šardice
5. 12. Mikulášská obchůzka - Svatobořice-Mistřín
25. 12. Vánoční beseda u cimbálu - Kyjov

Jubilanti nad 50 let

Měsíc	Datum	Příjmení	Věk
Červen	12. 6.	Sodomka Zdeněk	70
	17. 6.	Housková Zdena	60
	26. 6.	Minář Jan	75
	26. 6.	Šustová Oldřiška	70
Červenec	1. 7.	Harčarik Jozef	60
	16. 7.	Kabrnová Gabriela	55
	22. 7.	Friedmanová Irena	60
	26. 7.	Kmošťák Svatomír	60
Srpen	11. 8.	Králíková Milena	60
	13. 8.	Dvořáček Josef	80
	27. 8.	Brandýská Vlasta	55
Září	22. 9.	Čumpelíková Barbora	80
	23. 9.	Surá Helena	65
	27. 9.	Šimanovská Věra	85
Říjen	4. 10.	Urbanová Sylvia	85
	20. 10.	Neumann Leo	80
Listopad	7. 11.	Dumková Ivana	70
	7. 11.	Esterka Bohumír	80
	16. 11.	Jilík Jiří	65
	23. 11.	Chovancová Marie	55
	30. 11.	Jonášová Mirka	50
	30. 11.	Lambertová Yvonna	80
Prosinec	13. 12.	Prudíková Ludmila	70
Leden	2. 1.	Kleinhamplová Zdena	85
	5. 1.	Mudřík Zdeněk	75
Únor	18. 2.	Trnčíková Jiřina	70
	20. 2.	Bobek Josef	55

Obsah :

Redakční poznámka	1
Slovo starosty	2
Výroční zpráva o činnosti výboru SIK	3
Zdařilý Moravský ples	6
Vystoupení SIK v Atriu	10
Kateřinské „šumicko – brodské“ hody	15
Ples FoS – volná zábava nežádoucí	17
60. ples SIK v Brně	19
Pozapomenuté umění slováckých maléřeček	21
Vojenská služba a slovácké písničky	22
O kom a o čem se píše	31
Přehled aktivit Krúžku	34
Smuteční oznámení	35
Recepty	36
Přehled akcí SIK září 2010 – únor 2011	37
Doporučujeme	38
Jubilanti nad 60 let	39
Obsah 43. čísla Vědomosti	40

Vydává Slovácký krúžek v Praze,
Na Dobešce 31, 147 00 Praha 4,

jako svůj neperiodický zpravodaj vycházející zpravidla 2x až 3x ročně

Odpovědný redaktor: Bruno Vognič,

Nové Ouholice 25, pošta Nová Ves 277 52, tel.: 315 795 047

Redakční rada:

Jan Hlaváč, Radka Šplíchalová, Jan Roháč

Distribuce: Helena Šálová, Na Dobešce 31, 147 00 Praha 4,

tel.: 244464459, salovah@seznam.cz

Příspěvky el. poštou na adresu bruno.v@quick.cz, rukopisy na adresu odpovědného redaktora, vedení SIK nebo prostřednictvím členů redakční rady Vědomosti

Autoři použitých fotografií: J. Janda, D. Macháček,

B. Vognič, J. Vesecká

Slovácký krúžek v Praze

Starosta: Miroslav Říha, Vikova 1143/13, 140 00 Praha 4

tel.: 602 115 223, e-mail: riha@oksystem.cz

Jednatelka: Helena Šálová, Na Dobešce 31, 147 00 Praha 4,

tel.: 244 464 459, e-mail: salovah@seznam.cz

www.kruzekskp.cz

